

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ФОЧА
ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
Ф О Ч А

Његошева 10, 73300 Фоча, Тел. 058/220-870, Факс. 058/220-871, e-mail: csr220fo@teol.net

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2023.ГОДИНУ

Април 2023.год.

На основу члана 17. Закона о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“, број: 68/07) и члана 36. Статута ЈУ Центар за социјални рад Фоча-Пречишћени текст број: 01-530-10/11 од 29.09.2011. године, на приједлог директора, Управни одбор на редовној сједници д о н о с и;

ПРОГРАМ РАДА ЈУ Центра за социјални рад Фоча за 2023. годину

Основна дјелатност и задаци ЈУ Центар за социјални рад Фоча

Дјелатност и задаци Центра темеље се на Законима и подзаконским актима. Дјелатношћу Центра грађанима са подручја града обезбјеђује се социјална заштита која представља организовану дјелатност усмјерену ка сузбијању и отклањању узрока и посљедица стања социјалне потребе у свим областима живота и рада.

Стање социјалне потребе је стање у којем је лицу неопходна помоћ ради савладавања социјалних и других тешкоћа и стварања услова за задовољавање основних животних потреба, а уколико се те потребе не могу задовољити у другим системима социјалне сигурности.

Дјелатност социјалне заштите у том смислу обухвата мјере и активности на стварању услова за остваривање заштитне функције породице, услова за самосталан живот и рад лица која се налазе у стању социјалне потребе или за њихово активирање у складу са способностима, обезбијеђивање средстава за живот материјално необезбијеђеним и за рад неспособним грађанима, као и обезбијеђење других облика социјалне заштите.

Програмом рада Центра за 2023. годину планирају се следећи послови:

- Утврђивање и реализација права из социјалне заштите грађана;
- Утврђивање и реализација права из дјечије заштите;
- Утврђивање права из породичне заштите и остваривања функције органа старатељства;
- Праћење примјене и ревизија утврђених права из свих области;
- Исплата новчаних давања корисницима;
- Пружање социјалних услуга и подршке корисницима;
- Ажурирање евиденција које су прописане законом.

ЈУ Центар за социјални рад Фоча (у даљем тексту: Центар), као јавна установа, има посебну улогу и значај у креирању и провођењу социјалне заштите на подручју општине Фоча. Средства за остваривање права која су утврђена Законом о социјалној заштити обезбјеђују се у буџету Општине Фоча, као и буџету Републике за одређена права и облике социјалне заштите у износу од 50 % на одређена права, као и 100% за одређена права која уплаћује Република.

Своје активности из утврђеног дјелокруга рада и прописане надлежности, Центар ће реализовати путем стручних тимова и самосталних референата, што ће у организационом смислу чинити заокружене цјелине за обављање предвиђених послова у Центру.

ОСНОВНИ И ДРУГИ ЗАДАЦИ ЈУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

У провођењу социјалне заштите и социјалног рада, ЈУ Центар за социјални рад Фоча врши слиједећа јавна овлаштења:

- рјешава у првом степену у остваривању права утврђених Законом о социјалној заштити,
- рјешава у првом степену у остваривању права из области дјечије заштите,
- рјешава у првом степену у остваривању права из области породичне заштите и старатељства,
- пружа услуге социјалног рада у поступку рјешавања о правима из области социјалне заштите,
- врши исплату новчаних права утврђених Законом о социјалној заштити.

Поред наведених послова, Центар обавља и стручне послове у провођењу социјалне заштите и социјалног рада, породичне заштите и дјечије заштите, и то:

1. Открива и прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите;
  2. Предлаже и предузима мјере у рјешавању стања социјалних потреба грађана и прати њихово извршење;
  3. Организује и проводи одговарајуће облике социјалне и дјечије заштите и непосредно пружа услуге социјалне заштите и социјалног рада;
  4. Развија и унапређује превентивне активности које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема;
  5. Пружа дијагностичке услуге, проводи одговарајући третман, савјетодавно терапијске услуге и стручну помоћ корисницима;
  6. Ради на извршењу васпитних мјера према малољетним лицима;
  7. Ради на примјени Закона о заштити од насиља у породици;
  8. Врши друге послове утврђене законом и одлуком Скупштине Општине.
- планирани буџет ЈУ Центра за социјални рад Фоча за 2023. годину.

ЦИЉ ДОНОШЕЊА ПРОГРАМА

Доношењем програма рада Центар обезбеђује планско и континуирано извршавање Законом утврђених послова и радних задатака, обезбеђује свеобухватност остваривање права из социјалне заштите, утврђује приоритете у вршењу програмских задатака, обезбеђује развојне модалитете и активности из подручја рада и дјеловања и утиче на обезбеђење и распоdjелу буџетских средстава и развија сдтем социјалне заштите на дугорочном нивоу.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Социјална заштита

Законом о социјалној заштити су регулисана права која за циљ имају побољшање социоекономског статуса корисника и самим тим унапређење услова њиховог живота, средства за остваривање ових права обезбјеђују се у буџету Општине и буџету Републике Српске.

Према Закону о социјалној заштити, корисници социјалне заштите су лица која се нађу у стању социјалне потребе и то,

а) Дијете:

- 1) без родитељског старања
- 2) са сметњама у развоју
- 3) чији је развој ометен породичним приликама
- 4) жртве насиља
- 5) жртве трговине дјецом
- 6) са друштвено неприхватљивим понашањем
- 7) изложена социјално ризичним понашањима
- 8) коме је због посебних околности потребна социјална заштита

б) Пунољетно лице,

- 1) материјално необезбијеђена за рад и неспособна лица
- 2) лица са инвалидитетом
- 3) старије лице без породичног старања
- 4) лице са друштвено негативним понашањем
- 5) жртве и злоупотреба психоактивних супстанци
- 6) жртве насиља у породици
- 7) жртве трговине људима
- 8) особе којим је због посебних околности потребна посебна заштита.

А) Дијете:

1) Дијете које нема родитеље, које је напуштено од стране родитеља, чији родитељи нису у могућности да му пруже потпуно старање, зато што су ограничени у вршењу родитељског права или су лишени тог права.

2) Дјеца са оштећењима у развоју, као и хроничним обољенима или менталном дисфункцијом, вишеструке сметње или са другим сметњама које доводе до проблема у психомоторном и чулном развоју.

3) Дјеца чији родитељи због болести или смрти једног родитеља, несређених породичних односа, материјалних и других разлога нису у могућности да обезбиједе услове за правилно васпитање, физички и психички развој

4) дјеца којој се наносе физичка, психичка и сексуална патња или емоционални бол, као и пријетња таквим дјелима или занемаривање, не брига и незадовољавање основних потреба животних, што га озбиљно спутава да ужива у својим правима и слободама.

5) дијете које је вербалано, превезено, скривено, насилно транспортовано, пријетњом или употребом силе, отмицом или другим облицима принуде или преваре, злоупотребе положаја или примања новца.

6) дијете које је под ризиком , чини прекршајна кривична дјела , које се бави скитњом, просјачењем , својим понашањем ремети друштвеноприхватљиво понашање и важеће законске норме

7) дјеца која због злоупотребе психоактивних супстанци , негативних социјалних утицаја и емоционалних поремећаја нарушава своје здравље и живот

8) дјеца која се нађу у стању социјалне потребе због сиромаштва , претпљене елементарне непогоде , ратног страдања , избјеглиштва , миграције , дуготрајног лијечења.

б) пунољетно лице:

1) лице које нема неопходних средстава за издржавање , неспособно за рад и не може обезбиједити средства за живот по неком другом основу.

2) лице са инвалидитетом , а тосу лица са дугорочним физичким , психичким , интелектуалним , сензорним умањењем способности , која у интеракцији са различитим баријерама могу ометати њихово пуно функционисање у активностима свакодневног живота

3) лице које има више од 65 година живота . а које је због трајних промјена у психосоцијалном и удраственоом стању не може задовољавати своје основне животне потребе

4) лице које се одаје беспосличарењу , скитњи , просјачењу и другом друштвено-негативном понашању.

5) лица која су дошла у стање социјалне потребе због употребе дрога и алкохола , које дуже вријеме употребљавају ове супстанце због чега има проблеме у социјалним и породичним односима

6) лице у коме се у породичном окружењу наноси физичка , психичка , економска и сексуална патња или емоционална бол као и пријетња таквим дјелима , а која се због тих околности нађе у стању социјалне потребе.

7) лице које је врбовано , превезено , насилно транспортовано , отмицом или другим облицима принуде или преваре , злоупотребом положаја или примања новца , а које је наведено на пристанак властитог експлоатаисања

8) лице које се нађе у стању социјалне потребе због сиромаштва , дуготрајне незапослености , претпљене елементарне непогоде , ратног страдања , смрти чланова породице , дуготрајног лијечења.

Дефинисана права према истом Закону су:

- 1.Новчана помоћ
2. Додатак за помоћ и његу другог лица
3. Лична инвалднина
- 4.Подршка у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју
5. Смјештај у установу
6. Збрињавање у хранитељску породицу
7. Помоћ и њега у кући
- 8.Једнократна новчана помоћ
9. Савјетовање

Новчана помоћ

Имајући у виду све већу стопу незапослености и сиромаштва становништва очекиван је пораст броја корисника новчане помоћи, као и због болести и старости становништва пораст права на туђу његу другог лица.

Центар ће у наредном периоду вршити континуиране теренске посјете корисника социјалне заштите, а у циљу адекватног сагледавања стања на терену и благовременог реаговања на постојеће проблеме.

Право на новчану помоћ је основно право на којем почива систем социјалне заштите, оно је намијењено социјално и материјално најугроженијим грађанима Републике Српске.

Према Закону новчана помоћ припада лицу неспособном за рад, који нема властитих прихода за издржавање и испод је нивоа новчане помоћи утврђено овим законом, који нема вишак стамбеног простора, који нема другу имовину, који нема обавезнике издржавања у складу са Породичним законом.

С обзиром на то да се демографске промјене у свијету и код нас огледају у повећању броја старих лица у укупној популацији код којих постоји већа или мања зависност од своје уже или шире околине, програмске активности Центра у 2023. години као и током претходне године посебно ће се односити на рад са старим лицима, иначе се сматра да су стари једна од најугроженијих група у социјалном и здравственом систему.

Активности ће се односити на:

- утврђивање породичног, материјалног и здравственог статуса (потомци, сродници, стални приходи, непокретности),
- утврђивање потреба старих,
- утврђивање могућности партиципације,
- информисање старих лица о праву и могућности склапања уговора о доживотном издржавању и завјештању своје имовине по слободном избору за облик права који желе, као и могућности вођења судског поступка у циљу утврђивања обавезе сродника на издржавање.

Додатак за помоћ и његу другог лица

Ово право могу да остваре лица старија од три године којим је због тјелесних, менталних, чулних поремећаја, изражених промјена у здравственом стању неопходна стална помоћ и њега другог лица под условом да ово право не могу остварити по другом основу и не користе право на смјештај у установама социјалне заштите.

О праву пунољетних лица, одлучује првостепена комисија за утврђивање способности лица у поступку за остваривање права из социјалне заштите, рјешењем од Начелника Општине се именује првостепена комисија у саставу љекар, пресједник, дефектолог и психолог и по потреби други љекари различите специјалности, зависно од оштећења, сви они су укључени у формирању мишљења комисије.

Примјетан је из године у годину раст корисника овог права, а то је резултат пораст обољења особа са карциномом, као и са психичким обољењима, а и демографска структура становништва у нашем граду је све старија.

Обзиром да број корисника стално расте и да ово право није везано за материјални статус, него искључиво за функционалност у 2023. години очекујемо пораст овог права на 880. корисника за прву и другу категорију.

Лична инвалидина

Право на личну инвалидину остварују лица:

- а) која су зависна од помоћи и њега другог лица приликом задовољавања основних животних потреба у којем је оштећење настало у развојном периоду, а имају утврђену висину тјелесног оштећења од 70 % до 100%
- б) са оштећењем слуха, којима је оштећење, односно обољење настало у развојном периоду и висина оштећења је најмање 70%
- ц) обољења од ријетких болести, којима је оштећење настало у развојном периоду, а износи најмање 70%

Ово право исплаћује пола средстава Република , а пола буџет Општине , у 2022.године је било 99 .корисника у 2023 не очекујемо значајан раст овог права .

Смјештај у установу

Право на смјештај у установу има :

а) дијете

- дијете без родитељског старања , до повратка у властиту породицу или збрињавања у Породицу усвојиоца или хранитељску породицу , до завршетка редовног школовања
- дијете са потешкоћама у развоју , које нема услова да остане у својој породици и када је то сврсиходније ради чувања и васпитања , школовања , оспособљавања или психосоцијалне рехабилитације , док траје потреба за овим обликом заштите

Дијете до три године живота привремено може бити збринато у установу социјалне заштите уз стручно мишљење Министарства здравља и социјалне заштите

У Општини Фоча имамо једно дијете смјештено у СОС селу у Сарајеву . мислимо да у 2023 неће доћи до смјештаја . мада постоји потреба за неколико дјеце због потешкоћа у развоју за институционално збрињавање ради школовања , како би се што боље оспособили за живот.

б) Пунољетно лице

- пунољетно лице са инвалидитетом и тешко хронично обољело лице које није у могућности да самостално живи у породици због неповољних здравствених ,социјалних ,стамбених или породичних прилика и лица са поремећаја понашања.

- старије лице које због неповољних здравствених . социјалних ,стамбених и породичних прилика није у могућности да живи у породици

- пунољетно лице жртва насиља у породици , док трају разлози за овим видом социјалне заштите

- лице које се нађе у скитњи или просијачењу или је због оправданих разлога потребан смјештај.

Дакле право на смјештај у установу имају лица којима се не може обезбиједити збрињавање у њиховој непосредној животној околини .

У протеклом периоду смо имали на смјештају је 23 лица , а потреба је много већа , а самим тим и изградња старачког дома на подручју наше Општине , јер би задовољио потребе нашег становништва.

Центар има буџетску ограченост са смјештајем старих и немоћних , те у 2023 години ће доћи до пораста смјештаја , јер смо исрпили све облике социјалне заштите за још 5 лица .

Збрињавање у хранитељску породицу

Збрињавање у хранитељску породицу је облик социјалне заштите гдје збрињавамо корисника у породицу која му задовољава основне животне потребе , брине о личности корисника и помаже у остваривању права и извршавању обавеза.

Овај вид збрињавања у Општини Фоча није довољно заступљен , тренутно имамо троје дјеце у сродничкој породици , који су им хранитељи и добијају накнаду за бригу и васпитање дјеце без родитељског старања.

У 2023 .години Центар треба да врши промоцију хранитељства , како би оспособио породице да у наредном периоду постану хранитељи и да пруже вид збрињавања дјечи којој је то потребно , не само из Општине Фоча , него и из других градова из регије.

Министарство здравља и социјалне заштите је извршило обуку стручних радника да бих могли обучавати потенцијалне хранитеље.

Овај вид збрињавања је добар , јер дјеца нису у институцијама и имају облик породичног окружења. Надамо се да развијањем социјалних услуга , развити и овај облик социјалне заштите, све у сврху што боље услуге и заштите породица у ризику.

Помоћ и њега у кући

Ово право се обезбеђује се старијим лицима, тешко обољелом лицу и другом лицу које није у стању да брине о себи . Помоћ и њега у кући обухвата обављање кућних послова , одржавање личне хигијене , набавка хране и задовољавање других свакодневних потреба.

У 2022 години ово право је имало 14 корисника овог права , а потреба је много већа, а ограничени смо буџетским средствима , те обзиром да планирана средства за 2023 годину , не остављају много простора како би пружили ову врсту помоћи старим и немоћним лицима.

Једнократна новчана помоћ

Право на једнократну новчану помоћ користи се из разних разлога , који омогућавају корисницима систџма да се обезбиједи адекватан ,ефикасан и брз механизам реаговања на акутну социјалну потребу у којој се лице нашло.

Најчешћи рзлози за подношење захтјева за остваривање права не једнократне новчане помоћи су регулисање трошкова лијечења , набавка основних животних намирница

У 2023 години је било 72 захтјева који смо ријешили позитивно , а ту су сахране лица у стању социјалне потребе

Подршка у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју

Право на подршку у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју имају дјецa и омладина са физичким , менталним , чулним или комбинованим сметњама у равоју , гдје је извршена процјена потреба и усмјеравање дјецe и омладине , а која су послије завршене основне школе , а најкасније до навршене 30.године живота укључена у процес образовања , а то право не могу остварити на другом основу.

Ми немамо ни једно дијете на смјештају у установе оваковог образовног типа , а таква установа је у Бања Луци „ Центар заштити ме“ , гдје се оспособљавају дјецa за одређена занимања , по процјени и њиховим могућностима , како би се интегрисали у социјалну средину.

Постоји потреба , али због недовољне просвијећености родитеља и предвиђених буџетских средстава , нажалост досад нимо пружили овај вид заштите , иако је међу приоритетима.

Породично правна заштита

И у наредном периоду примјењиваће се одредбе Породичног закона и Закона о заштити од насиља у породици, односно остваривати брига и заштита породице кроз организовање разних видова и облика помоћи, а нарочито:

- мирeње брачних партнера,
- повјера малољетне дјецe приликом развода брака,
- давање мишљења о склапању малољетничких бракова,
- надзор над вршењем родитељског права,
- усвојење,
- старатељство над дјецом без родитељског старања и над лицима којима је одузета пословна способност, као и над лицима којима је због посебних околности потребно поставити стараоца,
- пружање помоћи у остваривању личних односа дјецe и родитеља након развода брака,

- мишљење о издавању путне исправе и промјене имена (презимена) малољетне дјеце,
- давање сагласности о располагању имовином малољетне дјеце,
- пружање помоћи у сређивању брачних и породичних односа и
- заштита од насиља у породици и предузимање потребних мјера.

У области породично правне заштите, осим провођења управног поступка, примјењиваће се методе појединачног и тимског рада стручних радника Центра, а по потреби ангажоват ће се спољни сарадници у циљу сређивања односа у породици, која представља примарну и незамјењиву средину у правилном развоју и обликовању личности дјетета..

Добрим дијелом послови породичне заштите се одвијају на терену посјетом породицама , породични односи у поступку насиља у породици .

Пораст насиља је евидентан на подручју наше општине , али нема још довољно свијести да се оно одмах пријави и да се жртва оснажи да пријави насилника , као и то да има подршку система и стручних радника .

Обзиром да у самом процесу насиља заједно радим са ПУ Фоча и у поступку рада са породицом , свако има своју улогу , како оснажити жртву и заштити дјецу од насилника , јер су они увијек индиректно жртве и све то утиче на њихов психофизички развој.

Планирано је кроз породично савјетовалиште и радионице Центра за социјални рад се ради на превенцији насиља , као и кроз едукативни материјал упознати родитеље колико такво породично окружење утиче на развој личности дјеце.

Добро би било за Фочу оснивање сигурне куће , гдје би се збрињавале и оснаживале жртве насиља из цијеле регију , тако да би Фоча имала значајан напредак у раду са овом популацијом.

Кривично-правна заштита малољетницима

Од 01.01.2011.године ступио је на снагу Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку , чија је сврха преусмјеравање од вођења судског поступка примјеном алтернативних мјера поступања са малољетницима .

Током 2022 .године је било 12 малољетника са којима се водио поступак на суду , али много више је било друштвенонеприхватљивог понашања , а проведено је кроз савјетовање дјеце и родитеља.

Свака године се проблематика са малољетницима се усложњава , јер настанком друштвених мрежа , као и појавом опијата , слабијом родитељском контролом , преступи се дешавају код дјеце у раним 13 ,14 година , гдје се воде кривични поступци са мјерема судског укора и других мјера.

Потребно је више превентивног рада , а за то је потребан едукован кадар за рад са млољетницима, као и рад са родитељима и мултисекторска сарадња са институцијама,

Савјетовање

Савјетовање системска и стручна помоћ коју реализују стручни радници примјеном метода социјалног рада и других друштвено-хуманистичких наука , а чија је сврха помоћ појединцу , члановима породице или породице у цјелини у развујању и побољшању социјалних и комуникативних вјештина и начина како да побољшају своје породичне односе.

Савјетовање се врши у свим односима које се десе у породици , било да је развод брака , породичне кризе , породични односи, проблеми са дјецом и комуникација са дјецом у пубертету, а то раде стручна лица са едукацијама и потребне су сталне едукације струћних лица , како би унаприједили сам рад.

Центар за социјални рад нема довољно кадра да би могао да испрати све сложенију проблематику , која се дешава у нашем граду.

САРАДЊА СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА

У циљу квалитетног пружања услуга и реализације права грађана, Центар ће и у наредном периоду развијати сарадњу са свим субјектима који могу дати подршку и помоћ у рјешавању социјалних проблема, а нарочито са: Општином Фоча, мјесним заједницама, Домом здравља Фоча као и другим здравственим установама ван подручја наше Општине, школама, МУП-ом, судом, тужилашвом, Јавним фондом дјечије заштите, Фондом ПИО, Фондом здравственог осигурања, Заводом за запошљавање-Биро Фоча, Министарством здравља и социјалне заштите, Министарством за избјегла и расељена лица, свим установама социјалне заштите на подручју БиХ и шире, Омбудсман за дјецу, невладиним организацијама као и свим другим субјектима када се укаже потреба.

Центар ће организовати радионице на одређене теме , наркоманија , алкохолизам, родитељство , насиље како би подигли већу свијест грађана и омладине.

Такођер смо отворени за медијске активности , емисије како би се грађани могли информисати о разним активностима центра.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ РАДНИКА

Стручно усавршавање радника увијек је било потребно, а посебно сада када су знатно проширене надлежности дате Центру за социјални рад. Повећање различитих облика социјално патолошких појава, сталне измјене позитивних законских прописа као и увођење нових метода дјеловања, захтјевају мултидисциплинаран приступ рјешавању проблема и самим тим континуиране едукације и стручно усавршавање радника.

У наредном периоду Центар ће, у складу са финансијским могућностима и потребама, настојати да омогући едукацију радника како би могао одговорити новим пословима и задацима и ускладити свој рад са новонасталим промјенама и потребама грађана.

Потребне едукације одређеног броја радника за насиље, обезбиједит ће Министарство унутрашњих послова РС.

Настојаћемо што већи број едукација обезбиједити кроз пројектне активности, како би социјална заштита била што боља, а све у корист наших грађана.

АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Центар ће, упоредо са вршењем напријед наведених послова, вршити и административно правне послове, а нарочито:

- водити послове евиденције по правилнику о вођењу јединствене матичне евиденције и документације корисника права, облика, мјера и услуга социјалне заштите. За вођење ове евиденције активан је посебан програм ("Сотац") и наш Центар је увезан у јединствену базу података која ће се дограђивати и проширивати у наредном периоду,
- водити кореспонденцију,
- водити матичне књиге за све категорије корисника прописане законом,
- редовно ажурирати архивску грађу и
- обављати друге послове из своје надлежности.

Центар ће водити и друге активности које буду захтјевале потребе наших корисника и грађана у стању социјалне потребе.

ДИРЕКТОР

Голијанин Снежана

**ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Јелена Чанчар**